

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Загальна психологія»

назва навчальної дисципліни

професійна (обов'язкова)

обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова

за освітньо-професійними програмами **«Екстремальна та кризова психологія»** та **«Робота з персоналом»**

назва освітньої програми

підготовки бакалаврів

найменування освітнього ступеня

у галузі знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

код та найменування галузі знань

за спеціальністю **053 «Психологія»**

код та найменування спеціальності

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах
на 2023 - 2024 навчальні роки.
Протокол від «30» червня 2023 року №
11

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни **«Загальна психологія»**
(назва навчальної дисципліни)

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Загальна психологія є базовою для всіх психологічних дисциплін, які вивчаються майбутніми психологами у ЗВО. Адже вона спрямована на засвоєння здобувачами вищої освіти основних понять психологічної науки, пов'язаних з психологією особистості, її діяльністю та поведінкою, розвитком психіки у філогенезі, соціальними та біологічними передумовами формування психічних властивостей індивіда, психічних процесів, функцій та станів, а також методологічних основ психології як науки.

Це дасть можливість адекватно застосовувати методи психологічних наукових досліджень та професійно вибудовувати цілісну картину розвитку особистості професіонала та інших його психічних якостей. Крім того, такі знання можуть бути покладені в основу вивчення інших дисциплін, а також використані у професійній діяльності та повсякденному житті.

Інформація про науково-педагогічних працівників

Загальна інформація	1) Швалб Антон Юрійович, викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук. 2) Фільчук Ірина Юріївна, викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 435. Робочий номер телефону – +38(057)-707-34-74.
E-mail	1) Svalb.anton@gmail.com 2) IraBeletskaya0245@gmail.com
Наукові інтереси	1) - психологічні особливості особистості та поведінки професіонала (в т.ч. майбутнього); - психологія навчання та підготовки спеціалістів до роботи в екстремальних ситуаціях та особливих умовах; - міжособистісні відносини та їх роль в учбовій діяльності студентів та курсантів НУЦЗУ; 2) - дослідження ментальних ресурсів особистості; - професійні здібності. - організація та проведення тренінгів; - дослідження особливостей функціонування когнітивних процесів в екстремальних умовах
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід роботи в закладах вищої освіти
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1. 1. Швалб А.Ю. Застосування мета-модельної техніки «дилема ув'язненого» у тренінговій практиці. актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, Том VII екологічна психологія. Випуск 35. Житомир, 2014. С. 309-316. 2. Швалб А.Ю. Співвіднесення реальної і віртуальної сфер рекреації в умовах урбанізації. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Житомир: «Вид-во ЖДУ ім. І. Франка», 2015. Том VII. Екологічна психологія. Випуск 53. С. 522-531. 3. Швалб А.Ю. Особливості гендерних стереотипів

	<p>сучасної молоді України. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. К. : Інстит психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2019. Том VII. Екологічна психологія. Випуск 48. С. 211-221.</p> <p>П. 1. Білецька (Фільчук) І.Ю., Перелигіна Л.А. Активізація мотивації курсантів до учбової та професійної діяльності: Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт зі спеціальності «Професійна освіта». – Харків: УПА, 2019.</p> <p>2. Білецька (Фільчук) І.Ю., Боснюк В.Ф. Міжетнічні установки іноземних туристів при сприйнятті України та українців: Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт зі спеціальності «Туризм». – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020.</p> <p>3. Білецька (Фільчук) І.Ю., Ушакова І.М. Гендерні особливості захисних механізмів та копінг-стратегій у майбутніх працівників Державної служби з надзвичайних ситуацій: Проблеми особистісних ресурсів у навчальній та професійній діяльності: Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Харків: ХНУ ім. Каразіна, 2021. – С. 85-88.</p>
--	---

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом навчального року:

- 1) Швалбом А.Ю. щопонеділка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 434.
- 2) Фільчук І.Ю. щосереда з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 435 (за попередньою домовленістю).

В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни - теоретичне та практичне вивчення базових понять психологічної науки, пов'язаних з психологією особистості, її діяльністю та поведінкою, розвитком психіки у філогенезі, соціальними та біологічними передумовами формування психічних властивостей індивіда, психічних процесів, функцій та станів, а також методологічних основ психології як науки.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	Обов'язкова професійна
Рік підготовки	1 - 2
Семестр	1 - 3
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	18,5
- кількість модулів	9
- загальна кількість годин	555
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	122
- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	152

- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	281
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (екзамен)	1, 2а 3 - екзамени

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисциплін «Основи біології людини» та «Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійних програм **«Екстремальна та кризова психологія»** та **«Робота з персоналом»**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПР
Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	ПР1
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	ПР2
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	ПР3
Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	ПР4
Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.	ПР6
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	ПР10

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, СК
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК1
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК2
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК4
Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ЗК6
Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.	СК1
Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ	СК2
Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	СК3
Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.	СК4

Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	СК7
Здатність дотримуватися норм професійної етики	СК10

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ.

Тема 1.1. Предмет історії психології, його розвиток та методологічні принципи психологічної науки.

Тема 1.2. Розвиток психології у період античності.

Тема 1.3. Психологічні теорії Середньовіччя та епохи відродження

Тема 1.4. Розвиток психології у Новий час

Тема 1.5. Методологічна криза психології

Тема 1.6. Психологія як наука та професійна діяльність.

Тема 1.7. Основні напрямки сучасної психології

Тема 1.8. Структура психології та її місце в системі наук

Тема 1.9. Структура та форми діяльності психолога професіонала

МОДУЛЬ 2. ЗООПСИХОЛОГІЯ.

Тема 2.1. Основні напрямки вивчення поведінки тварин.

Тема 2.2. Еволюційний розвиток психіки.

Тема 2.3. Інстинктивна поведінка.

Тема 2.4. Навчання.

Тема 2.5. Біологічні форми поведінки і мотивація.

Тема 2.6. Соціальна поведінка та поведінка, пов'язана з розмноженням.

МОДУЛЬ 3. СВІДОМІСТЬ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ.

Тема 3.1. Розвиток психіки в філогенезі.

Тема 3.2. Свідомість.

Тема 3.3. Діяльність.

МОДУЛЬ 4. УВАГА. ВІДЧУТТЯ. СПРИЙМАННЯ ТА ПАМ'ЯТЬ

Тема 4.1. Увага як психічний процес.

Тема 4.2. Відчуття.

Тема 4.3. Сприймання.

Тема 4.4. Поняття про пам'ять.

Тема 4.5. Види та механізми пам'яті.

Тема 4.6. Процеси пам'яті.

Тема 4.7. Теорії пам'яті.

МОДУЛЬ 5. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СФЕРА.

Тема 5.1. Загальне уявлення про мислення.

Тема 5.2. Мислення як процес розв'язування задач.

Тема 5.3. Теорії мислення.

Тема 5.4. Психологія мовлення.

Тема 5.5. Уява.

Тема 5.6. Загальна характеристика інтелекту.

МОДУЛЬ 6. ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СФЕРА.

Тема 6.1. Загальна характеристика емоцій.

Тема 6.2. Рівні та види емоційного реагування.

Тема 6.3. Аспекти розвитку емоцій.

Тема 6.4. Теорії емоцій.

Тема 6.5. Загальна характеристика волі та вольових дій.

МОДУЛЬ 7. ПСИХІЧНІ СТАНИ.

Тема 7.1. Загальна характеристика психічних станів.

Тема 7.2. Конкретні психічні стани.

Тема 7.3. Стрес та стресостійкість.

МОДУЛЬ 8. ОСОБИСТІТЬ.

Тема 8.1. Загальна характеристика особистості.

Тема 8.2. Темперамент.

Тема 8.3. Характер.

Тема 8.4. Здібності.

Тема 8.5. Теорії особистості.

МОДУЛЬ 9. МОТИВАЦІЯ.

Тема 9.1. Поняття мотивів і мотивації.

Тема 9.2. Мотивація та діяльність.

Тема 9.3. Індивідуальні особливості мотивації.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
1-й курс						
1-й семестр						
Модуль 1.						
Тема 1.1.	17	4	4	-	9	-
Тема 1.2.	12	2	2	-	8	-
Тема 1.3.	10	2	2	-	6	-
Тема 1.4.	14	4	4	-	6	-
Тема 1.5.	12	2	4	-	6	-
Тема 1.6.	12	2	4	-	6	-
Тема 1.7.	14	4	4	-	6	-
Тема 1.8.	12	2	4	-	6	-
Тема 1.9.	12	2	4	-	6	Усне опитування
Разом за модулем 1	115	24	32	-	59	-
Модуль 2.						
Тема 2.1.	9	2	2	-	5	-
Тема 2.2.	9	2	2	-	5	-
Тема 2.3.	11	2	4	-	5	-
Тема 2.4.	13	4	4	-	5	-
Тема 2.5.	9	2	2	-	5	-
Тема 2.6.	9	2	2	-	5	Усне опитування
Разом за модулем 2	60	14	16	-	30	-
Модуль 3.						
Тема 3.1.	12	2	2	-	8	-
Тема 3.2.	14	4	2	-	8	-
Тема 3.3.	16	4	4	-	8	Модульна КР
Разом за	42	10	8	-	24	-

модулем 3						
Разом	217	48	56		113	-
2- й семестр						
Модуль 4.						
Тема 4.1.	18	4	4	-	10	-
Тема 4.2.	18	4	4	-	10	-
Тема 4.3.	18	4	4	-	10	-
Тема 4.4.	13	2	2	-	9	-
Тема 4.5.	13	4	4	-	5	-
Тема 4.6.	11	2	4	-	5	-
Тема 4.7.	11	2	4	-	5	Модульна КР
Разом за модулем 4	102	22	26	-	54	-
Модуль 5.						
Тема 5.1.	11	2	4	-	5	-
Тема 5.2.	13	4	4	-	5	-
Тема 5.3	11	2	4	-	5	-
Тема 5.4.	11	2	4	-	5	-
Тема 5.5	11	2	4	-	5	-
Тема 5.6	13	4	4	-	5	Модульна КР
Разом за модулем 5	70	16	24	-	30	-
Модуль 6						
Тема 6.1	11	2	4	-	5	-
Тема 6.2	13	4	4	-	5	-
Тема 6.3	11	2	4	-	5	-
Тема 6.4	11	2	4	-	5	-
Тема 6.5	17	4	8	-	5	Модульна КР
Разом за модулем 6	63	14	24	-	25	-
Разом	235	52	74	-	109	-
2 курс						
3- й семестр						
Модуль 7						
Тема 7.1	12	2	2	-	8	-
Тема 7.2	12	2	2	-	8	-
Тема 7.3	11	2	2	-	7	Модульна КР
Разом за модулем 7	35	6	6	-	23	-
Модуль 8						
Тема 8.1	10	2	2	-	6	-
Тема 8.2	11	2	2	-	7	-
Тема 8.3	10	2	2	-	6	-
Тема 8.4	11	2	2	-	7	-
Тема 8.5	10	2	2	-	6	Модульна КР
Разом за модулем 8	52	10	10	-	32	-
Модуль 9						
Тема 9.1	14	2	2	-	10	-
Тема 9.2	13	2	2	-	9	-
Тема 9.3	14	2	2	-	10	Модульна КР

Разом за модулем 9	41	6	6	-	29	-
Разом	128	22	22	-	84	-

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1 семестр		
1.	Тема 1.1. Психологія як наука та професійна діяльність.	4
2.	Тема 1.2. Основні напрямки сучасної психології	2
3.	Тема 1.3. Структура психології та її місце в системі наук	2
4.	Тема 1.4. Структура та форми діяльності психолога професіонала	4
5.	Тема 1.5. Предмет історії психології, його розвиток та методологічні принципи психологічної науки.	4
6.	Тема 1.6. Розвиток психології у період античності.	4
7.	Тема 1.7. Психологічні теорії Середньовіччя та епохи відродження	4
8.	Тема 1.8. Розвиток психології у Новий час	4
9.	Тема 1.9. Методологічна криза психології	4
10.	Тема 2.1. Основні напрямки вивчення поведінки тварин.	2
11.	Тема 2.2. Еволюційний розвиток психіки.	2
12.	Тема 2.3 Інстинктивна поведінка.	4
13.	Тема 2.4. Навчання.	4
14.	Тема 2.5. Біологічні форми поведінки і мотивація.	2
15.	Тема 2.6. Соціальна поведінка та поведінка, пов'язана з розмноженням.	2
16.	Тема 3.1. Розвиток психіки в філогенезі.	2
17.	Тема 3.2. Свідомість.	2
18.	Тема 3.3. Діяльність.	4
	Разом	56
2 семестр		
1	Тема 4.1. Увага як психічний процес.	4
2	Тема 4.2. Відчуття.	4
3	Тема 4.3. Сприймання.	4
4	Тема 4.4 – 4.7. Пам'ять.	12
5	Тема 5.1. Загальне уявлення про мислення.	4
6	Тема 5.2. Види та механізми пам'яті.	4
7	Тема 5.3. Теорії мислення.	4
8	Тема 5.4. Психологія мовлення.	4
9	Тема 5.5. Уява.	4
10	Тема 5.6. Загальна характеристика інтелекту.	4
11	Тема 6.1. Загальна характеристика емоцій.	4
12	Тема 6.2. Рівні та види емоційного реагування.	4
13	Тема 6.3. Аспекти розвитку емоцій.	4
14	Тема 6.4. Теорії емоцій.	4
15	Тема 6.5. Загальна характеристика волі та вольових дій.	8
16	Теми 4.1 – 6.5. Контрольне тестування	2
	Разом	74
3 семестр		

1	Тема 7.1. Загальна характеристика психічних станів.	2
2	Тема 7.2. Рівні та види емоційного реагування.	2
3	Тема 7.3. Стрес та стресостійкість	2
3	Тема 8.1. Загальна характеристика особистості.	2
4	Тема 8.2. Темперамент.	2
5	Тема 8.3. Характер.	2
6	Тема 8.4. Здібності.	2
7	Тема 8.5. Теорії особистості.	2
	Тема 9.1. Загальна характеристика особистості.	2
8	Тема 9.2. Мотивація та діяльність.	2
9	Тема 9.3. Індивідуальні особливості мотивації.	2
	Разом	22

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Вивчення дисципліни «Загальна психологія» передбачає проведення лекційних, семінарських та практичних занять а також самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Практичні заняття проводяться в аудиторії.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних ситуацій, контрольних робіт тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзаменів.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни за 1 семестр

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
1. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	11	0	0
	семінарські заняття	14	2	28
	Модульна КР	1	10	10
Разом за модуль 1				38
Модуль 2	лекції	5	0	0
	семінарські	4	2	8
	Модульна КР	1	10	10
Разом за модуль 2				18
Модуль 3	лекції	3	0	0
	семінарські заняття	2	2	4
	Модульна КР	1	10	10

Разом за модуль 3	14
Разом за поточний контроль	70
2. Підсумковий контроль (екзамен)	30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи	100

за 2 семестр

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
1. Поточний контроль				
Модуль 4	лекції	11	0	0
	семінарські заняття	11	2	22
	Модульна КР	1	5	5
Разом за модуль 1				27
Модуль 5	лекції	8	0	0
	семінарські	10	2	20
	Модульна КР	1	5	5
Разом за модуль 2				25
Модуль 6	лекції	7	0	0
	семінарські заняття	10	2	20
	Модульна КР	1	5	5
Разом за модуль 3				25
Контрольне тестування				-
Індивідуальні завдання (реферат)				-
Разом за поточний контроль				77
2. Підсумковий контроль (екзамен)				23
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

за 3 семестр

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
1. Поточний контроль				
Модуль 7	лекції	3	1	3
	семінарські заняття	3	2	6
	Модульна КР	1	10	10
Разом за модуль 7				19
Модуль 8	лекції	5	1	5
	семінарські	5	2	10
	Модульна КР	1	10	10
Разом за модуль 8				25
Модуль 9	Лекції	3	1	3
	Семінарські заняття	3	2	6
	Модульна КР	1	10	10

Разом за модуль 9	19
Індивідуальні завдання (реферати)	7
Разом за поточний контроль	70
2. Підсумковий контроль (екзамен)	30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи	100

3 семестр – курсова робота

Теоретична частина	Підбір методик	Опис результатів	Оформлення роботи	Захист роботи	Сума
до 20	до 5	до 35	до 10	до 30	100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

Для 1 курсу:

2 бали – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

1,5 бали – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади, але може зробити 2-3 незначні помилки;

1 бал – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

0,5 бали - здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення, при цьому допустив суттєві помилки.

0 бал – здобувач присутній на занятті як пасивний спостерігач.

Для 2 курсу:

2 бали – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

1,5 бали – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади, але може зробити 2-3 незначні помилки;

1 бал – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

0,5 бали - здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення, при цьому допустив суттєві помилки.

0 бал – здобувач присутній на занятті як пасивний спостерігач.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мовлення, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури, вміння навести приклади та застосувати на практиці теоретичні знання при розв'язуванні задач, аналітичні міркування, вміння робити порівняння і висновки.

Індивідуальні завдання (реферати).

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 7 балів):

7 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

5-6 балів – робота виконана майже повністю, допущено кілька незначних змістовних помилок;

3-4 балів – здобувач виконав лише близько 70% від загального обсягу або допущена значна помилка;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає до 20% від загального обсягу, допущено значні змістовні помилки;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання, передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється виконання здобувачем методик, самостійність мислення і доказовість суджень, застосування математичних методів при узагальненні отриманих даних, уміння публічно та письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

2 семестр

1. Фізіологічні основи уваги.
2. Розвиток уваги.
3. Психологічні теорії уваги.
4. Увага – найважливіша умова засвоєння знань.
5. Індивідуальні особливості прояву уваги та їх врахування в навчально-виховній роботі.
6. Роль і види чутливості (відчуттів) у людини.
7. Особливості сенсорної організації людини.
8. Відчуття як первинна форма орієнтування організму в довкіллі.
9. Фізіологічна основа відчуттів.
10. Загальні закономірності і властивості відчуттів.
11. Класифікація та види відчуттів.
12. Обумовленість інтенсивності та якості відчуттів силою та характером подразників.
13. Зоровий аналізатор та його функції.
14. Роль зору та слуху в процесі пізнання та праці.
15. Роль нюху в процесі пізнання та праці.
16. Нюх, смак та їх роль в житті тварин та людей.
17. Кінестезія та мовна кінестезія.
18. Органічні відчуття та їх роль в психічній діяльності.
19. Розвиток відчуттів.
20. Закони і загадки зорового сприйняття людини.
21. Види і властивості сприймання.
22. Загальні властивості сприймань
23. Класифікація та види сприймань.
24. Сприймання та діяльність.
25. Цілісність сприймання.
26. Взаємозв'язки аналізаторів у процесі сприймань.
27. Роль мислення в процесі сприймання.
28. Зорові образи сприймання.
29. Людина як об'єкт сприймання.
30. Сприймання часу.
31. Сприймання простору.
32. Моделювання сприймання.
33. Види пам'яті у людини.
34. Взаємозв'язок і взаємодія різних видів пам'яті у людини.
35. Шляхи, прийоми і засоби поліпшення пам'яті людини.

36. Пам'ять та інші психічні процеси.
37. Природа пам'яті. Теорії і закони пам'яті людини.
38. Процеси і закономірності пам'яті.
39. Розвиток пам'яті в філогенезі.
40. Вчення о слідах пам'яті.
41. Умови міцного запам'ятовування.
42. Повторення та збереження.
43. Забування та боротьба з ним.
44. Розвиток логічної пам'яті дітей.
45. Пам'ять та особистість.
46. Порушення пам'яті.
47. Визначення і функції уяви.
48. Уява й індивідуальна творчість художника. Порівняльний аналіз різних напрямків у сучасній психології.
49. Уява і проєктивні особистісні тести.
50. Проблеми і шляхи розвитку творчого мислення.
51. Особистісні особливості творчого мислення.
52. Засоби розвитку мислення.
53. Відмінність мови людини як засобу спілкування від мови тварин.
54. Співвідношення мови і мислення.
55. Онтогенез уяви.
56. Роль і функції уяви.
57. Уява в структурі психічних процесів.
58. Уява в структурі психічних станів.
59. Проблема психологічного аналізу сновидінь.
60. Уява і мислення.
61. Психологічний аналіз пасивної й активної уяви.
62. Уява й літературна творчість.
63. Теорії виникнення уяви.
64. Вплив індивідуальних відмінностей на творчі здібності особистості.
65. Порівняльна характеристика емоцій та почуттів.
66. Роль емоцій у поведінці людини.
67. Емоції та мотивація.
68. Любов як моральне почуття.
69. Емоції та взаємовідносини людей.
70. Фрустраційні емоції.
71. Задоволення як емоція.
72. Сутність комунікативних емоцій.
73. Феномен емоційного вигоряння.
74. Емоційність як інтегративна властивість людини
75. Розуміння емоцій інших людей: сутність і механізми.
76. Розпізнавання та ідентифікації експресії людини.
77. Управління власними емоціями.
78. Формування бажаних емоцій.
79. Негативні емоції: попередження та корекція.
80. Почуття дружби.
81. Почуття кохання.
82. Ревнощі як почуття.
83. Стресостійкість та її характеристики.
84. Профілактика дистресу.
85. Антистресові вправи та методики.
86. Розвиток емоційної сфери людини.

87. Управління емоціями.
88. Саморегуляція емоцій.
89. Фізіологічні основи та зовнішній вияв.
90. Психічні стани в різних ситуаціях життєдіяльності.
91. Виховання та самовиховання волі.
92. Становлення вольової регуляції у дітей.
93. Поняття "свобода волі" та його розуміння в психології.
94. Психологічна характеристика ризику.
95. Вольові дії та їх реалізація.
96. Слабкість та сила волі особистості.

3 семестр

1. Місце досвіду у розвитку особистості.
2. Загальна характеристика характеру.
3. Акцентуації характеру.
4. Спрямованість особистості.
5. Потреби особистості.
6. Мотиви особистості.
7. Мотивація діяльності та поведінки.
8. Рівень домагань особистості.
9. Переконання та установки особистості.
10. Самосвідомість та її структурні елементи.
11. Сутність поняття "Я-концепція".
12. Рефлексія як необхідний елемент розвитку особистості.
13. Самооцінка особистості.
14. Процес соціалізації особистості.
15. Психологічний захист особистості: структура та механізми.
16. Поняття криз особистості. Нормальні та аномальні кризи.
17. Індивідуальні стратегії подолання криз.
18. Типи особистості та прояви криз.
19. Психологічні механізми цілеспрямованої дії.
20. Цілеспрямована поведінка.
21. Розвиток особистості.
22. Конкурентоспроможність особистості: показники та розвиток.

Модульний контроль.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з теоретичних питань та практичних завдань. У відповідях здобувачі вищої освіти повинні відобразити володіння навчальним матеріалом, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, проявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання модульного контролю здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – повністю розкрито всі три теоретичні питання, наведено приклади та вирішено практичні задачі;

8-9 балів – повністю розкрито всі три теоретичні питання, наведено приклади та вирішено практичні задачі і, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

5-7 балів – дано відповідь на всі теоретичні питання або правильно виконано завдання;

- 3-4 бали – частково розкриті певні питання, але допущено суттєві помилки;
2 бали – поверхово розкриті деякі з питань;
1 бал - здобувач присутній на КР і частково розкрив одне питання.

Питання до модулів:

Модуль 1 Психологія як система знань про психіку та як професія. Історія психології.

1. Загальне уявлення про професію.
2. Психологія як професія.
3. Поняття про професію, спеціальність та посаду.
4. Основні типи професійного самовизначення та їх відмінності.
5. Психологія професійна та любительська.
6. Історія становлення психологічної професії.
7. Наука та її основні характеристики.
8. Наука та інші форми пізнання.
9. Об'єкт та предмет психології.
10. Основні етапи становлення предмету психології.
11. Основні напрямки зарубіжної психології ХХ ст.. (психоаналіз та пов'язані з ним напрямки, біхевіоризм, гештальтпсихологія, екзистенціально-гуманістична психологія, транс персональна психологія).
12. Вітчизняна психологія та її розвиток (культурно-історична теорія, діяльнісний підхід, філософсько-психологічний підхід, теорія установки, українська психологія, Харківська психологічна школа)
13. Основні категорії психології.
14. Принципи сучасної психології.
15. Місце психології в системі наук.
16. Зв'язок психології з іншими науками.
17. Галузі психології, які виділяються за різними ознаками.
18. Методи психологічних досліджень.
19. Основні емпіричні методи (спостереження та експеримент) та їх характеристика.
20. Додаткові методи та їх характеристика.
21. Діяльність психолога-дослідника. Наукові організації.
22. Основні напрямки діяльності практичного психолога.
23. Психологічна допомога, психологічне сприяння, психологічна підтримка та психологічний супровід.
24. Найважливіші вимоги до особистості практичного психолога.
25. Професійно значущі риси психолога.
26. Основні етичні принципи у роботі психолога.
27. Історія психології як наука.
28. Основні етапи розвитку психології.
29. Основна різниця наукової філософської психології від донаукової.
30. Загальна характеристика розвитку психології у період античності.
31. Основні напрямки розвитку психології пізнання (сенсуалізм, раціоналізм, елінізм).
32. Етапи розвитку античної психології.
33. Характеристика перших психологічних теорій античності (Геракліт, Піфагор, Демокрит, Сократ, Платон, Арістотель, Епікур).
34. Основні психологічні проблеми в період елінізму. Вчення циніків та стоїків.
35. Загальна характеристика розвитку психології в епоху Середньовіччя.
36. Напрямки середньовічної філософії душі (патристика, схоластика, деїзм, томізм).
37. Психологічні погляди середньовічних філософів (Августин Аврелій, П'єр Абеляр, Фома Аквінський).
38. Загальна характеристика розвитку арабської психології. Психологічні погляди Ібн Сіні.
39. Розвиток психології в епоху Відродження.

40. Загальна характеристика психології в Новий час.
41. Перші психологічні теорії Нового часу (Френсис Бекон, Рене Декарт, Вільгельм Лейбніць Спіноза, Томас Гоббс, Джон Локк).
42. Порівняльна характеристика раціоналізму та сенсуалізму.
43. Погляди на світ та душу в психології Нового часу (дуалізм та матеріалізм).
44. Загальна характеристика психології в 18 ст.
45. Психологічні теорії Ж. Ламерті, Е. Кондільяка, К. Гельвеція, Ж.-Ж. Руссо.
46. Розвиток німецької психології в 18 ст. (Х. Вольф, І. Кант).
47. Зародження та розвиток асоціативної психології (Д. Берклі, Д. Юм, Д. Гартлі).
48. Загальна характеристика розвитку асоціативної психології в 19 ст.
49. Класичні теорії асоціативної психології 19 ст. (Т. Браун, Д. Мілль).
50. Розвиток асоціативної психології у другій половині 19 ст. (Гербарт, Д.-С. Мілль, О. Бен, Г. Спенсер).
51. Становлення експериментальної психології.
52. Становлення та розвиток нових психологічних шкіл на рубежі 19 – 20 ст.
53. Структуралізм в психології (Е. Тітченер).
54. Вюрцьбургська школа (О. Кюльпе).
55. Функціоналізм (Ф. Brentano, У. Джемс).
56. Французька психологічна школа (Л'єбо, Шарко, Рібо).
57. Особливості психологічних поглядів Ф. Месмера.
58. Описова психологія (В. Дільтей).
59. Методологічна криза в психології.
60. Загальна характеристика біхевіоризму.
61. Особливості психологічної теорії Е. Торндайка.
62. Основні положення вчення Б. Скіннера.
63. Особливості психологічної теорії У. Отсона.
64. Психологічна теорія О. Бандури.
65. Загальна характеристика гештальтпсихології.
66. Особливості психологічної теорії М. Вертгейма.
67. Основні положення вчення К. Коффки.
68. Психологічна теорія В. Келера.
69. Загальна характеристика глибинної психології (психоаналізу).
70. Особливості психологічної теорії З. Фрейда.
71. Основні положення вчення аналітичної психології К. Юнга.
72. Індивідуальна психологія А. Адлера
73. Психологічна теорія К. Хорні.
74. Загальна характеристика гуманістичної психології.
75. Особливості психологічної теорії О. Олпорта.
76. Основні положення вчення А. Маслоу.
77. Психологічна теорія К. Роджерса.
78. Когнітивна психологія.
79. Чинники, які сприяли розвитку вітчизняної психології.
80. Періоди розвитку вітчизняної психології.
81. Особливості психологічних поглядів І.М. Сеченова.
82. Психологічна теорія О.А. Потебні.
83. Основні положення вчення В.С. Соловйова, С.Л. Франка, О. Введенського
84. Основні положення теорій М.М.Ланге та П.П. Блонського.
85. Культурно-історична теорія Л.С. Виготського.
86. Психологічна теорія С.Л. Рубінштейна.
87. Діяльнісний підхід у вітчизняній психології.
88. Особливості психологічної теорії Б.Г. Ананьєва.
89. Українська психологія 20 ст.

90. Харківська психологічна школа.

Модуль 2. Основи зоопсихології.

1. Об'єкт, предмет і завдання зоопсихології та порівняльної психології.
2. Етапи розвитку зоопсихологічного знання.
3. Історія розвитку західної зоопсихології та порівняльної психології ХХ ст.
4. Розвиток вітчизняної зоопсихології та порівняльної психології.
5. Принципи зоопсихології.
6. Зоопсихологія та порівняльна психологія в системі наук, її основні напрями.
7. Етологія.
8. Фізіологія вищої нервової діяльності.
9. Вивчення проблем «мислення» або розумової діяльності тварин.
10. Експериментальна зоопсихологія.
11. Вітчизняна порівняльна психологія та зоопсихологія.
12. Історія вивчення інстинктів.
13. Основні положення концепції К. Лоренца.
14. Фізіологічні механізми інстинктивної поведінки.
15. Розвиток концепції К. Лоренца в роботах Тінбергена.
16. Біологічні форми поведінки.
17. Поведінка з добування їжі.
18. Будівельна поведінка.
19. Конформна поведінка.
20. Формування захисної поведінки.
21. Агресія та агресивна поведінка тварин.
22. Турбота про потомство у тварин.
23. Способи народження у тварин.
24. Турбота про потомство у різних таксономічних групах.

Модуль 3. Свідомість. Діяльність.

1. Психіка та її походження.
2. Теорії походження психіки.
3. Етапи розвитку психіки у філогенезі.
4. Зміна форм поведінки тварин у філогенезі.
5. Відмінності психіки тварин від психіки людини.
6. Передумови виникнення свідомості.
7. Загальні характеристики свідомості.
8. Властивості свідомості.
9. Самосвідомість.
10. Структура самосвідомості.
11. Несвідоме та його класи.
12. Структура несвідомого.
13. Діяльність та її функції.
14. Структура діяльності.
15. Дії та їх види.
16. Психомоторика у складі діяльності.
17. Зовнішня та внутрішня діяльність. Їх перехід одна в одну.
18. Екстеріоризація та інтеріоризація.
19. Характеристика основних видів діяльності.
20. Знання, уміння, навички, звички.

Модуль 4. Увага. Відчуття. Сприймання та Пам'ять.

1. Загальна характеристика пізнавальної сфери.
2. Структура пізнавальної сфери.
3. Увага та її функції.
4. Особливості уваги порівняно з іншими пізнавальними процесами.

5. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки уваги.
6. Фізіологічні механізми уваги.
7. Психологічні механізми уваги.
8. Види уваги.
9. Властивості уваги.
10. Теорії уваги.
11. Загальна характеристика відчуттів.
12. Властивості відчуттів та їх характеристика.
13. Нейрофізіологічні механізми відчуттів.
14. Класифікація відчуттів за Ч. Шерінгтоном.
15. Види рецепції за В. Вундтом.
16. Класифікація відчуттів в залежності від стимулів.
17. Пороги відчуттів.
18. Чутливість та основний психофізичний закон.
19. Закон С. Стівенса. Його порівняння з законом Вебера-Фехнера.
20. Закон Бугера - Вебера та зона його застосування.
21. Контраст, синестезія та сенсibiliзація.
22. Сенсорна адаптація та її характеристики.
23. Порівняльна характеристика відчуття та сприймання.
24. Загальна характеристика сприймання.
25. Активність сприймання.
26. Властивості сприймання.
27. Види сприймання в залежності від вольових зусиль та відповідності дійсності.
28. Види сприймання в залежності від провідного аналізатора.
29. Сприймання часу.
30. Сприймання руху.
31. Сприймання простору.
32. Пам'ять та її значення в житті людини.
33. Пам'ять та її функції.
34. Кількісні та якісні характеристики пам'яті.
35. Особистісні (індивідуальні) характеристики пам'яті.
36. Фактори продуктивності пам'яті.
37. Властивості пам'яті.
38. Короткочасна пам'ять та її характеристики.
39. Характеристика довготривалої пам'яті.
40. Миттєва пам'ять та її особливості.
41. Види пам'яті за характером мнемічної спрямованості та динамічними аспектами роботи.
42. Види пам'яті за змістом запам'ятовування.
43. Види пам'яті за походженням..
44. Психологічні механізми пам'яті.
45. Асоціації та їх види.
46. Біохімічні основи пам'яті людини.
47. Фізіологічні та біохімічні механізми пам'яті.
48. Мимовільне запам'ятовування.
49. Характеристика довільного запам'ятовування.
50. Збереження та відтворення матеріалу.
51. Рівні відтворення та їх характеристика.
52. Забування.
53. Теорії забування.

Модуль 5. Інтелектуальна сфера.

1. Мислення та його значення в житті людини.

2. Мислення та чуттєве пізнання: зв'язок та відмінності.
3. Соціальна сутність мислення.
4. Психологічні аспекти вивчення мислення.
5. Логічні форми мислення.
6. Мислення та мовлення.
7. Види мислення за різними ознаками.
8. Мисленнєві операції.
9. Мислення як процес розв'язування задач.
10. Теорії мислення.
11. Етапи формування внутрішнього плану дії (за П.Я. Гальперіним).
12. Особистісна зумовленість мислення.
13. Індивідуальні особливості мислення.
14. Мовлення. Його функції.
15. Мова та мовлення.
16. Гіпотеза лінгвістичної відносності та її обґрунтування.
17. Види мовлення.
18. Усне та писемне мовлення.
19. Індивідуальні особливості мовлення.
20. Сприймання та розуміння мовлення.
21. Уява та її значення в житті людини.
22. Поняття про уяву. Її функції
23. Порівняльна характеристика мислення та уяви.
24. Активна та пасивна уява.
25. Характеристика видів уяви.
26. Аналітико-синтетичний характер процесів уявлення.
27. Прийоми уяви.
28. Уява та фантазія.
29. Уява та творче мислення.
30. Розвиток та формування уяви.
31. Критерії творчого.
32. Рівні творчості.
33. Я.О. Пономарьов про механізм творчості. Фази цього процесу.
34. Натхнення та харизма.
35. Інтелект та його функції.
36. Мислення та інтелект.
37. Репрезентації та їх види.
38. Розумові моделі.
39. Індивідуальні особливості інтелекту.
40. Теорії інтелекту

Модуль 6. Емоційно-вольова сфера.

1. Функції емоцій та почуттів.
2. Класифікації емоцій.
3. Характеристика вищих почуттів людини. Види почуттів.
4. Емоційний тон, настрій, емоція, почуття, афект.
5. Компоненти емоційного реагування.
6. Рівні прояву емоцій та почуттів у будові психічного (за С.Л. Рубінштейном).
7. Види емоцій за Б.І. Додоновим.
8. Стрес та його вплив на діяльність.
9. Класифікація фундаментальних емоцій (за К. Ізардом).
10. Вираження емоцій.
11. Проблема розпізнавання емоцій людей.
12. Теорії емоцій.
13. Поняття емпатії. Рівень емпатичних тенденцій.

14. Загальна характеристика волі.
15. Функції волі.
16. Ознаки вольової дії.
17. Структура вольового акту.
18. Вольове зусилля та його властивості.
19. Види вольових зусиль.
20. Розв'язання внутрішніх конфліктів (за К.Левіном).
21. Основні напрямки розвитку волі в онтогенезі.
22. Патології волі.
23. Теорії волі.

Модуль 7. Психічні стани.

1. Загальна характеристика психічного стану людини.
2. Класифікації психічних станів.
3. Особливості (властивості) психічних станів.
4. Фізіологічні основи психічного стану.
5. Вплив психічного стану на поведінку людини.
6. Зовнішні ознаки психічних станів та їх інтерпретація.
7. Страх як психічний стан.
8. Гнів як психічний стан.
9. Депресія як психічний стан.
10. Позитивні психічні стани.
11. Загальна характеристика стресу.
12. Стресори та їх дія на організм і психіку.
13. Види стресу.
14. Компоненти стресу.
15. Фази розвитку стресу.
16. Стресостійкість та шляхи її підвищення..
17. Профілактика та боротьба з дистресом.

Модуль 8. Особистість.

1. Поняття "людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність".
2. Структура особистості.
3. Спрямованість особистості.
4. Активність особистості.
5. Стійкість особистості.
6. Механізми розвитку та формування особистості.
7. Поняття самооцінки особистості.
8. Поняття про темперамент та сфери його прояву.
9. Властивості темпераменту.
10. Теорії темпераменту. Його фізіологічні основи.
11. Характеристика типів темпераменту.
12. Темперамент та особистість. Індивідуальний стиль діяльності.
13. Характер та його структура.
14. Класифікації рис характеру.
15. Типології характеру.
16. Дослідження індивідуальних проявів характеру.
17. Акцентуації рис характеру.
18. Класифікація здібностей.
19. Природні передумови здібностей. Задатки.
20. Обдарованість. Талант. Геніальність.
21. Розвиток здібностей.
22. Структура особистості, рушійні сили поведінки та форми психологічного захисту особистості за З. Фройдом.

23. Основні положення індивідуальної психології (А. Адлер).
24. Структура особистості та її життєві установки у теорії К.-Г. Юнга.
25. Его-психологія Е. Еріксона.
26. Стратегії "втечі від свободи" та соціальні типи характеру (за Е. Фроммом).
27. Основні положення соціокультурної теорії особистості К. Хорні.
28. Теорія особистісних конструктів Дж. Келлі.
29. Гуманістична психологія А. Маслоу.
30. Феноменологія К. Роджерса.
31. Характеристика особистості за Г. Олпортом.
32. Структурна теорія рис особистості (Р. Кеттел).
33. Теорія типів особистості Г. Айзенка.
34. Особистість у культурно-історичній теорії (Л.С. Виготський).
35. С.Л. Рубінштейн про особистість та її розвиток.
36. Особистість у діяльнісній концепції (О.М. Леонтьєв).
37. Погляди Б.Г. Ананьєва на особистість.
38. Концепція особистості Г.С. Костюка.

Модуль 9. Мотивація.

1. Загальна характеристика мотивації.
2. Мотивування та його характеристики.
3. Мотивація у структурі діяльності.
4. Типи мотивації.
5. Визначення і властивості потреб.
6. Види потреб
7. Теорії потреб.
8. Задоволення потреб.
9. Мотиви та їх функції.
10. Класифікація мотивів.
11. Стадії мотиваційного процесу.
12. Розвиток мотивації.
13. Теорії мотивації.

Критерії оцінювання курсової роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 100 балів):

Оцінюваний параметр	Бали	Критерії
1. Теоретична частина (0-20 балів)		
Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану (до 4 балів)	4	Зміст роботи відповідає темі, меті та завданням, плану
	2-3	Зміст роботи відповідає темі, але зроблено помилки в формулюванні мети, завдань чи є невідповідності плану і тексту
	0-1	Зміст роботи лише частково відповідає названим параметрам
Ступінь розкриття теоретичних аспектів теми та коректність використання понятійного апарату (до 4 балів)	4	Повністю розкрито всі теоретичні аспекти теми, понятійний апарат адекватний
	2-3	Не повністю розкрито всі аспекти теми
	0-1	Зроблено суттєві помилки в розкритті теоретичних аспектів проблеми
Логічності, послідовності, аргументованості, ступінь узагальнення матеріалу (до 4 балів)	4	Виклад логічний, послідовний, аргументований. Матеріал узагальнено на високому рівні.
	2-3	Виклад логічний, послідовний, аргументований. Матеріал узагальнено на достатньому рівні.
	0-1	Є серйозні порушення логічності, аргументованості та узагальненості викладу

Обсяг, адекватність та актуальність використаних при написанні роботи матеріалів першоджерел та дотримання етики посилань (до 4 балів)	4 2-3 0-1	Обсяг, адекватність та актуальність першоджерел відповідає вимогам Є порушення якоїсь з характеристик, в тому числі, відповідності посилань Є порушення кількох характеристик
Перевірка на плагіат (до 4 балів)	4 2-3 1	≥55 % унікальності 52-54 % унікальності 50-51 % унікальності
2. Підбір методик (0 – 5 балів)		
Адекватність темі (до 2 балів)	2 1	Методики адекватні темі Методики не відповідають темі або не є науковими
Обґрунтованість вибору (до 2 балів)	2 1 0	Обґрунтовано вибір всіх методик Обґрунтовано вибір не всіх методик Вибір методик не обґрунтовано
Кількість та якість обраних методик (1 бал)	1	Якщо методики достатні для опису феномен
3. Опис результатів дослідження (0 – 35 балів)		
Вміння представляти результати дослідження (таблиці, рисунки) (до 10 балів)	9-10 5-8 0 - 4	Всі результати представлено чітко, правильно, з використанням сучасних технологій Деякі таблиці і рисунки представлено неправильно, дані не узагальнені Лише деякі або жодна з таблиць чи рисунків зроблені правильно і презентують дані
Опис результатів (повнота, адекватність, логічність) (до 10 балів)	9-10 5-8 0 - 4	Результати описано повно, логічно, з поясненнями та у відповідності з теоретичними положеннями. Результати описано недостатньо повно, зроблено помилки, не залучено теоретичні факти чи не пояснено результати. Результати не описано (лише констатовано факти), відсутні пояснення чи вони нелогічні і нечіткі.
Застосування методів мат статистики (до 5 балів)	5 3 – 4 1 - 2	Застосовано адекватні статистичні критерії, правильно проведено підрахунки Застосовано адекватні статистичні критерії, але допущено помилки Відсутні або застосовані некоректно методи матстатистики
Обґрунтування результатів (до 4 балів)	4 2-3 0-1	Результати є обґрунтованими Результати обґрунтовані недостатньо Результати необґрунтовані або спроби обґрунтування є невдалими
Якість висновків (до 3 балів)	3 1-2	Висновки відповідають завданням, є чіткими Висновки не повною мірою відповідають завданням, є дуже широкими або, навпаки, локальними
Стилістика та логічність викладення матеріалу; правильне використання спеціальної термінології (до 3 балів)	3 1-2	Викладення логічне, застосована адекватна термінологія, застосовано науковий стиль викладення Викладення не зовсім логічне, застосовано ненаукові стилі викладення
4. Оформлення роботи (0 – 10 балів)		
Дотримання вимог стосовно об'єму роботи (до 3 балів)	3 0	Об'єм роботи відповідає вимогам Об'єм роботи занадто
Розміщення і форматування тексту (до 4 балів)	4 2-3 0-1	Все відповідає вимогам Частково відповідає вимогам Багато помилок і невідповідностей вимогам

Оформлення списку літератури та посилань (до 3 балів)	3 2 0-1	Оформлено відповідно до вимог Є незначні помилки Багато помилок і невідповідностей вимогам
5. захист курсової роботи (0 – 30 балів)		
Своєчасність захисту (до 5 балів)	5 3 - 4 1 - 2	Перша призначена дата Друга призначена дата Третя призначена дата
Вміння чітко та стисло викласти основні результати курсової роботи (до 10 балів)	9 - 10 6 - 8 3 - 5 0 - 2	Матеріал представлено чітко, коротко, логічно. Викладено не зовсім послідовно і чітко Здобувач погано орієнтується в матеріалі Доповідь нелогічна, уривчаста
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання (до 10 балів)	9-10 5-8 0 - 4	На всі питання дано повні, обґрунтовані відповіді Дано відповіді не на всі питання або вони не є достатньо обґрунтованими Відповіді не отримано, отримано на одне питання або вони є поверховими.
Якість презентації (якість представлених слайдів, їх зміст, володіння презентаційним матеріалом) (до 5 балів)	5 3-4 0-2	Розроблено якісні слайди, що відображають зміст роботи. Доповідач добре володіє презентаційним матеріалом. Розроблена презентація не відображає повний зміст роботи або здобувач не володіє її змістом. Презентація відсутня або вона низької якості, а здобувач в ній не орієнтується.

Орієнтовна тематика курсових робіт

1. Особистість як цілісна система психічних властивостей.
2. Психологічна характеристика творчої особистості.
3. Самосвідомість та чинники її розвитку.
4. Особливості самооцінки людини.
5. Цінності та ціннісні орієнтації.
6. Темперамент як динамічна властивість особистості.
7. Психофізичні властивості особистості.
8. Характер як соціально-психологічна властивість особистості.
9. Акцентуації характеру в різних видах діяльності.
10. Діяльність та особистість.
11. Здібності, їх розвиток та формування.
12. Психологічні особливості видів мислення (пам'яті, уяви, уваги) та їх прояви в процесі діяльності (в поведінці).
13. Розвиток уваги (мислення, пам'яті, сприймання) особистості психокорекційними засобами.
14. Пам'ять (мислення, увага, сприймання) і професійна діяльність.
15. Особливості пізнавальних процесів (сприймання, пам'ять, мислення, увага, уява) в екстремальних та важких ситуаціях.
16. Взаємодія пізнавальних процесів.
17. Пізнавальні процеси як основа ефективності діяльності особистості.
18. Вікові особливості пізнавальних процесів.
19. Індивідуальні особливості пізнавальних процесів.
20. Властивості пізнавальних процесів та методи їх діагностики.
21. Умови підвищення ефективності пізнавальних процесів людини.
22. Становлення пізнавальних процесів професіонала.
23. Особистісна зумовленість пізнавальних процесів.
24. Проблема мисленневих стратегій в екстремальних ситуаціях та особливих умовах діяльності.

25. Інтелект як система пізнавальних властивостей суб'єкта.
26. Експертні системи в сучасній науці.
27. Поняття творчості в сучасній психології.
28. Співвідношення творчості й професіоналізму.
29. Креативність та її вивчення у психології.
30. Функції афективної сфери в житті особистості.
31. Умови виникнення та компоненти емоційних процесів в діяльності професіонала.
32. Зовнішні прояви емоцій: сприймання та інтерпретація.
33. Стрес: механізми виникнення та шляхи подолання.
34. Стресостійкість: діагностика та корекція.
35. Емоційно-вольові властивості особистості.
36. Вольові якості людини, яка працює в особливих умовах.
37. Психічні стани та методи їх вивчення.
38. Вивчення окремих психічних станів (тривога, агресія, фрустрація, дистімія, самотність, впевненість/непевненість тощо).
39. Проблема емоційного вигорання.
40. Емоційні стани людини в різних ситуаціях діяльності.
41. Професіографія як психологічна характеристика професійної діяльності.
42. Мотивація різних видів діяльності.
43. Мотивація діяльності в екстремальних ситуаціях.
44. Мотивація та мотивування в професійній діяльності.
45. Індивідуальний стиль діяльності та профпридатність.
46. Психологічні основи прийняття рішень.
47. Регуляція та саморегуляція діяльності.
48. Особистість в надзвичайних ситуаціях.
49. Образ Я в структурі свідомості.
50. Особистість та індивідуальність: напрями дослідження проблеми.
51. Психологічні відмінності у поведінці екстравертів та інтровертів.
52. Особливості розвитку вольової сфери особистості в процесі психотерапії.
53. Внутрішньоособистісні конфлікти.
54. Поняття психотравми: діагностика та корекція.
55. Посттравматичний стрес та його психологічні наслідки.
56. Фрустрація та її вплив на особистість.
57. Емоційний інтелект та його дослідження у психології.
58. Ризик та ризикована поведінка особистості.
59. Психічне здоров'я особистості.
60. Агресія та агресивність особистості.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованого заліку, який оцінюється за сумою накопичених здобувачем за семестр балів та екзамену (1, 2 та 3 семестри).

Кожен білет складається з трьох питань теоретичного та практичного характеру. Відповідь здобувача оцінюється за повнотою та відповідністю науковим положенням про означену проблему.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 30 балів):

25 - 30 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади, може зробити кілька незначних помилок;

18 -24 бали - здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади, але може зробити кілька серйозних помилок;

12 - 17 бали – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі

проблеми теми. Правильно дана відповідь на одне питання, інші – частково;
5 – 11 балів – частково надані відповіді на всі запитання, але жодне з них не розкрито, допущено суттєві помилки;

1-4 бали - здобувач частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки.

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзаменів:

1 семестр

1. Психологія як наука.
2. Наука та інші форми пізнання навколишнього світу.
3. Об'єкт та предмет та завдання психології.
4. Психічні явища та їх структура.
5. Поняття про професію, спеціальність та посаду.
6. Місце психології в структурі наук. Зв'язок психології з іншими науками.
7. Структура психології.
8. Методи психологічних досліджень.
9. Методологічні принципи сучасної психології.
10. Теоретична, практична та прикладна психологія.
11. Основні види професійної діяльності психолога.
12. Основні професійні якості психолога.
13. Професійна компетентність психолога та її структура.
14. Основні принципи професійної етики психолога. Етичний кодекс психолога.
15. Історія психології як наука.
16. Основні етапи розвитку психології.
17. Донауковий період розвитку психології.
18. Розвиток психології в епоху Середньовіччя та Відродження.
19. Психологічні теорії Нового часу.
20. Загальна характеристика розвитку асоціативної психології.
21. Становлення експериментальної наукової психології.
22. Структуралізм, функціоналізм та описова психологія.
23. Основні напрямки зарубіжної психології ХХ ст. (психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична психологія, когнітивна психологія).
24. Вітчизняна психологія та її розвиток.
25. Зоопсихологія як наука. Методи зоопсихології.
26. Історія становлення зоопсихології.
27. Порівняльний аналіз зоопсихологічних шкіл.
28. Загальні положення теорії еволюції Дарвіна.
29. Концепція Леонтєва-Фабрі.
30. Безумовні рефлекси та умовні рефлекси.
31. Інстинкт. Фази інстинктивної поведінки.
32. Ознаки та критерії елементарної розумової діяльності.
33. Научіння та його види.
34. Дресування. Принципи та стадії.
35. Принцип соціальної організації. Ієрархічна структура.
36. Територіальна поведінка. Маркування, захист, особистий простір.
37. Внутрішньовидова агресія.
38. Статева поведінка. Шлюбні взаємодії. Батьківська поведінка.
39. Міжвидова взаємодія. Паразитизм, симбіоз, мутуалізм, коменсалізм.
40. Психіка та її походження.
41. Етапи розвитку психіки у філогенезі.
42. Свідомість та її властивості.

43. Самосвідомість та її структура.
44. Несвідоме та його класи.
45. Діяльність, її функції та структура.
46. Зовнішня та внутрішня діяльність. Екстеріоризація та інтеріоризація.
47. Характеристика основних видів діяльності.
48. Знання, уміння, навички, звички.

2 семестр

1. Загальна характеристика пізнавальної сфери.
2. Структура пізнавальної сфери.
3. Увага та її функції.
4. Особливості уваги порівняно з іншими пізнавальними процесами.
5. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки уваги.
6. Фізіологічні механізми уваги.
7. Психологічні механізми уваги.
8. Види уваги.
9. Властивості уваги.
10. Теорії уваги.
11. Загальна характеристика відчуттів.
12. Властивості відчуттів та їх характеристика.
13. Нейрофізіологічні механізми відчуттів.
14. Класифікація відчуттів за Ч. Шерінгтоном.
15. Класифікація відчуттів в залежності від стимулів.
16. Пороги відчуттів.
17. Контраст, синестезія та сенсibiliзація.
18. Сенсорна адаптація та її характеристики.
19. Порівняльна характеристика відчуття та сприймання.
20. Загальна характеристика сприймання.
21. Активність сприймання.
22. Властивості сприймання.
23. Види сприймання в залежності від вольових зусиль та відповідності дійсності.
24. Види сприймання в залежності від провідного аналізатора.
25. Сприймання часу.
26. Сприймання руху.
27. Сприймання простору.
28. Пам'ять та її значення в житті людини.
29. Пам'ять та її функції.
30. Кількісні та якісні характеристики пам'яті.
31. Особистісні (індивідуальні) характеристики пам'яті.
32. Фактори продуктивності пам'яті.
33. Властивості пам'яті.
34. Короткочасна пам'ять та її характеристики.
35. Характеристика довготривалої пам'яті.
36. Миттєва пам'ять та її особливості.
37. Види пам'яті за змістом запам'ятовування.
38. Види пам'яті за походженням..
39. Психологічні механізми пам'яті.

40. Асоціації та їх види.
41. Фізіологічні та біохімічні механізми пам'яті.
42. Мимовільне запам'ятовування.
43. Характеристика довільного запам'ятовування.
44. Збереження та відтворення матеріалу.
45. Рівні відтворення та їх характеристика.
46. Забування.
47. Теорії забування.
48. Мислення та його значення в житті людини.
49. Мислення та чуттєве пізнання: зв'язок та відмінності.
50. Соціальна сутність мислення.
51. Психологічні аспекти вивчення мислення.
52. Логічні форми мислення.
53. Мислення та мовлення.
54. Види мислення за різними ознаками.
55. Мисленнєві операції.
56. Мислення як процес розв'язування задач.
57. Теорії мислення.
58. Етапи формування внутрішнього плану дії (за П.Я. Гальперіним).
59. Особистісна зумовленість мислення.
60. Індивідуальні особливості мислення.
61. Мовлення. Його функції.
62. Мова та мовлення.
63. Гіпотеза лінгвістичної відносності та її обґрунтування.
64. Види мовлення.
65. Усне та писемне мовлення.
66. Індивідуальні особливості мовлення.
67. Сприймання та розуміння мовлення.
68. Уява та її значення в житті людини.
69. Поняття про уяву. Її функції
70. Порівняльна характеристика мислення та уяви.
71. Активна та пасивна уява.
72. Характеристика видів уяви.
73. Аналітико-синтетичний характер процесів уявлення.
74. Прийоми уяви.
75. Уява та фантазія.
76. Уява та творче мислення.
77. Розвиток та формування уяви.
78. Критерії творчого.
79. Рівні творчості.
80. Я.О. Пономарьов про механізм творчості. Фази цього процесу.
81. Натхнення та харизма.
82. Інтелект та його функції.
83. Мислення та інтелект.
84. Репрезентації та їх види.
85. Розумові моделі.
86. Індивідуальні особливості інтелекту.
87. Теорії інтелекту
88. Функції емоцій та почуттів.

89. Класифікації емоцій.
90. Характеристика вищих почуттів людини. Види почуттів.
91. Емоційний тон, настрої, емоція, почуття, афект.
92. Компоненти емоційного реагування.
93. Види емоцій за Б.І. Додоновим.
94. Стрес та його вплив на діяльність.
95. Класифікація фундаментальних емоцій (за К. Ізардом).
96. Теорії емоцій.
97. Загальна характеристика волі.
98. Функції волі.
99. Ознаки вольової дії.
100. Структура вольового акту.
101. Вольове зусилля та його властивості.
102. Види вольових зусиль.
103. Патології волі.
104. Теорії волі.

3 семестр

1. Психічні стани та їх властивості.
2. Класифікації психічних станів.
3. Вплив психічного стану на поведінку людини.
4. Зовнішні ознаки психічних станів та їх інтерпретація.
5. Страх як психічний стан.
6. Гнів як психічний стан.
7. Депресія як психічний стан.
8. Позитивні та негативні психічні стани.
9. Загальна характеристика стресу.
10. Види стресу.
11. Компоненти стресу.
12. Фази розвитку стресу.
13. Стресостійкість та шляхи її підвищення.
14. Поняття "людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність".
15. Структура особистості.
16. Спрямованість особистості.
17. Активність та стійкість особистості.
18. Механізми розвитку та формування особистості.
19. Поняття самооцінки особистості.
20. Поняття про темперамент та сфери його прояву.
21. Властивості темпераменту.
22. Теорії темпераменту. Його фізіологічні основи.
23. Характеристика типів темпераменту.
24. Характер та його структура.
25. Класифікації рис характеру.
26. Типології характеру.
27. Акцентуації рис характеру.
28. Класифікація здібностей.
29. Природні передумови здібностей. Задатки.
30. Обдарованість. Талант. Геніальність.
31. Розвиток здібностей.

32. Структура особистості, рушійні сили поведінки та форми психологічного захисту особистості за З. Фройдом.
33. Основні положення індивідуальної психології (А. Адлер).
34. Структура особистості та її життєві установки у теорії К.-Г. Юнга.
35. Его-психологія Е. Еріксона.
36. Стратегії "втечі від свободи" та соціальні типи характеру (за Е. Фроммом).
37. Основні положення соціокультурної теорії особистості К. Хорні.
38. Теорія особистісних конструктів Дж. Келлі.
39. Гуманістична психологія А. Маслоу.
40. Феноменологія К. Роджерса.
41. Характеристика особистості за Г. Олпортом.
42. Структурна теорія рис особистості (Р. Кеттел).
43. Теорія типів особистості Г. Айзенка.
44. Особистість у культурно-історичній теорії (Л.С. Виготський).
45. С.Л. Рубінштейн про особистість та її розвиток.
46. Особистість у діяльнісній концепції (О.М. Леонтьєв).
47. Погляди Б.Г. Ананьєва на особистість.
48. Концепція особистості Г.С. Костюка.
49. Загальна характеристика мотивації.
50. Мотивування та його характеристики.
51. Типи мотивації.
52. Визначення і властивості потреб.
53. Види потреб.
54. Теорії потреб.
55. Задоволення потреб.
56. Мотиви та їх функції.
57. Класифікація мотивів.
58. Стадії мотиваційного процесу.
59. Розвиток мотивації.
60. Теорії мотивації.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни.
3. Обов'язкове виконання методик на ПЗ та надання звіту про їх проведення.
4. Ведення робочого зошита.
5. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про кількість накопичених ним балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.
6. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 40 % оригінального тексту при перевірці на плагіат.
7. Під час написання курсової роботи важливе значення має контакт здобувача вищої освіти з керівником, думка якого при захисті має вирішальне значення.
8. Здобувачі вищої освіти та викладачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Спеціальність 053 – Психологія, галузь знань 05

- Соціальні та поведінкові науки. Х.: НУЦЗУ, 2021.
- 2. Освітньо-професійна програма «Робота з персоналом» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Спеціальність 053 – Психологія, галузь знань 05 - Соціальні та поведінкові науки. Х.: НУЦЗУ, 2021.
- 3. Варій М.Й. Загальна психологія. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 968 с.
- 4. Гічан І.С. Порівняльна психологія. Зоопсихологія. Конспект лекцій. К.: НАУ, 2003. 73 с.
- 5. Гриньова Н.В. Історія психології: курс лекцій: навчальний посібник Умань: Візаві, 2012. 209 с.
- 6. Губко О.Т. Основи зоопсихології. Навчальний посібник. К.: Світогляд, 2006. 190 с.
- 7. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Вступ до спеціальності: Практична психологія: Курс лекцій і практикум(навчальний посібник). Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2005. 208 с.
- 8. Занюк С.С. Психологія мотивації. К. : Либідь, 2002. 304с.
- 9. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник /Авт-уклад. О.П. Коханова. К.: 2016: НВП «Інтерсервіс». 235 с.
- 10. Історія психології: курс лекцій. Навчальний посібник / уклад. Н.В. Гриньова. Умань: Візаві, 2012. 209 с.
- 11. Максименко С.Д., Зайчук В. О., Клименко В. В., Папуча М. В., Соловієнко В.О. Загальна психологія: Підруч. для ВНЗ. Вінниця: Нова книга, 2004. 704 с.
- 12. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. / В. П. Москалець. К. Ліра-К., 2020. 564 с. Режим доступу: <http://lira-k.com.ua/preview/12628.pdf>
- 13. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посібн. К.: Вища школа, 2004. 487 с.
- 14. Носенко В.М. Вступ до спеціальності «Психологія»: навчальний посібник. Х.: НУЦЗУ, 2011. С.7-13.
- 15. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології. К.: Знання, 2000. 204 с.
- 16. Психологічна енциклопедія. Автор-упорядник О.М. Степанов. К.: Академвидав, 2006. 424 с.
- 17. Сергієнко Н. П. Загальна психологія. Вступ до спеціальності. Текст лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2018. 41 с.
- 18. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін Загальна психологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 464 с.

Інформаційні ресурси

- 1 Ушакова І.М. Курс дистанційного навчання в системі Moodle з навчальної дисципліни «Загальна психологія». Режим доступу:
<http://moodle.nuczu.edu.ua/course/view.php?id=341> (емоційно-вольова сфера)
<http://moodle.nuczu.edu.ua/course/view.php?id=211> (пізнавальні процеси)
<http://moodle.nuczu.edu.ua/course/view.php?id=199> (свідомість, діяльність)
- 2 Електронний каталог бібліотеки НУЦЗУ. Режим доступу:
<http://books.nuczu.edu.ua/load.php>
- 3 Електронний каталог Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/554>

Розробники:

доцент кафедри
психології діяльності в особливих умовах

Антон ШВАЛЬБ

викладач кафедри
психології діяльності в особливих умовах

Ірина ФІЛЬЧУК